

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO W KLASIE IV

Opracowano na podstawie Programu nauczania „*Myśli i słowa*” wydawnictwa WSiP w klasie siódmej

OCENA CELUJĄCY

Ocenę **celujący** otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na ocenę bardzo dobry i ponadto posiada wiedzę i umiejętności nabyte poprzez:

- a) przygotowanie się do konkursów przedmiotowych i innych;
- b) samodzielną pracę dodatkową i/lub
- c) aktywny udział w obowiązkowych i dodatkowych zajęciach edukacyjnych;
- d) twórcze i samodzielne rozwijanie uzdolnień i zainteresowań;
- e) jego wypowiedzi ustne i pisemne, które są bezbłędne i cechują się dojrzałością myślenia.

OCENA BARDZO DOBRY

Uczeń na ocenę **bardzo dobrą** bezbłędnie i z łatwością w sposób spójny spełnia następujące wymagania:

Kształcenie literackie i kulturowe

1. Rozpoznaje rodzaje literackie: epika, liryka, dramat; wymienia cechy charakterystyczne dla poszczególnych rodzajów .
2. Przypisuje utwór literacki do właściwego rodzaju literackiego
3. Rozróżnia gatunki epiki, liryki, dramatu w tym: pamiętnik, dramat, komedia, fraszka, hymn, sonet, satyra, pieśń, tren, przypowieść, ballada – i wymienia ich podstawowe cechy;
4. Zna treść lektur obowiązkowych i uzupełniających;
5. Omawia sposoby tworzenia legendy poetyckie
6. Wskazuje cechy fraszki jako gatunku lirycznego i omawia ich różnorodność , światopogląd Jana Kochanowskiego, określa wartości etyczne fraszek;
7. Pieśń, hymn- wyjaśnia cechy utworu, wyjaśnia funkcję środków poetyckich, którymi został opisany świat, określa i omawia adresata, określa wartości etyczne pieśni;
8. Tren jako gatunek liryczny : przedstawia i omawia bohaterów, określa środki poetyckiego obrazowania i ich funkcje, nazywa cechy gatunkowe.
9. Wskazuje elementy dramatu: akt, scena, tekst główny, tekst poboczny (didaskalia), monolog, dialog.
10. Omawia cechy dramatu i dramatu romantycznego.
11. Ocenia postępowanie postaci moralne przesłanie utworów.
12. Rozpoznaje w tekście literackim: symbol, aforyzm, alegorię, eufemizm, neologizm, zdrobnienie, uosobienie, zgrubienie i określa ich funkcje;
13. Określa w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną.
14. Określa wartości estetyczne poznawanych tekstów literackich.
15. Wyjaśnia na czym polega puenta, omawia jej funkcje w utworze, wskazuje sposoby heroizowania.. Określa znaczenia symboliczne w tekstach kultury.
16. Wykorzystuje w objaśnianiu sensów tekstów literackich elementy wiedzy i historii i kulturze.
17. Dokonuje interpretacji głosowej czytanych i wygłaszanych tekstów.
18. Nazywa elementy i interpretuje dzieła sztuki (obraz, grafika, rzeźba, fotografia).

19. Literatura faktu; omawia wartości ważne dla bohaterów, wyjaśnia znaczenia zawarte w tytułowej metaforze, np. „Ziele na kraterze”.
20. Wskazuje specyficzne cechy plakatu jako tekstu kultury, omawia symboliczne sensy związane ze znakami plastycznymi.
21. Wskazuje rodzaje komizmu.
22. Omawia budowę wiersza.
23. Określa wartości estetyczne poznawanych tekstów kultury.
24. Wyszukuje i porządkuje potrzebne informacje.
25. Zna cechy liryki bezpośredniej.
26. Omawia sposób kreowania świata w utworze, dostrzega, np. idealizację, omawia zawartość treściową obrazów poetyckich
27. Omawia cechy utworów epickich.

Kształcenie językowe

28. Funkcjonalnie wykorzystuje w wypowiedziach osobowe formy czasownika.
29. Wykorzystuje wiedzę o wymianie głosek w tematach fleksyjnych.
30. Rozróżnia zdanie pojedyncze i zdanie złożone.
31. Rozróżnia typy zdań złożonych.
32. Rozpoznaje wyraz podstawowy i wyraz pochodny, rodzinę wyrazów, podstawę słowotwórczą, rdzeń i formant w wyrazach pochodnych; wskazuje funkcje formantów w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym; rozumie realne i słowotwórcze znaczenie wyrazu.
33. Zna zasady tworzenia wyrazów złożonych, odróżnia ich typy.
34. Rozpoznaje imiesłowowy, rozumie zasady ich tworzenia i odmiany, stosuje imiesłowowy równoważnik zdania i rozumie jego funkcje; przekształca go na zdanie złożone i odwrotnie;
35. Rozróżnia wypowiedzenia wielokrotnie złożone.
36. Odróżnia mowę zależną i niezależną, przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie.
37. Rozumie znaczenie homonimów.
38. Wyróżnia środowiskowe odmiany języka.
39. Wie, na czym polega grzeczność językowa i stosuje ją w wypowiedziach.
40. Wykorzystuje wiedzę o wymianie głosek w wyrazach pokrewnych oraz w tematach fleksyjnych wyrazów odmiennych.
41. Poprawnie przytacza cudze wypowiedzi, stosując odpowiednie znaki interpunkcyjne .
42. Funkcjonalnie wykorzystuje retoryczne środki językowe oraz rozumie ich oddziaływanie na odbiorcę.

Ortografia

43. Stosuje w praktyce wszystkie reguły ortograficzne .
44. Stosuje w praktyce regułę pisowni „nie” z imiesłowami oraz zasady interpunkcji dotyczące tej części mowy.
45. Poprawnie stosuje w zdaniach złożonych przecinek i średnik.

Komunikacja językowa

46. Omawia rolę nadawcy i odbiorcy w akcie komunikacji,
47. Rozpoznaje odmiany środowiskowe języka.
48. Rozpoznaje różnorodne intencje w komunikacji, rozpoznaje cele cudzej wypowiedzi, dobiera środki do wyrażania swoich celów.
49. Wyjaśnia, co to jest i jak może przebiegać interakcja między nadawcą i odbiorcą, wie na czym polega grzeczność językowa i świadomie stosuje jej zasady.
50. Omawia różnorodne sytuacje komunikacyjne, wyjaśnia ich wpływ na językowy kształt komunikatu.
51. Wie, czym różni się mowa zależna od niezależnej, dokonuje twórczych przekształceń mowy zależnej na niezależną i odwrotnie.

Formy wypowiedzi

52. Tworzy logiczną i uporządkowaną wypowiedź, stosując odpowiednią do danej formy gatunkowej kompozycję i układ graficzny; rozumie rolę akapitów jako spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych.
53. Wykorzystuje znajomość zasad tworzenia tezy i hipotezy oraz argumentów przy tworzeniu rozprawki oraz innych tekstów argumentacyjnych.
54. Rozróżnia i wskazuje środki perswazji w tekstach reklamowych, określa ich funkcje.
55. Tworzy spójne wypowiedzi pisemne w następujących formach gatunkowych: recenzja, rozprawka, przemówienie, charakterystyka porównawcza, opis budowli.
56. Wykonuje przekształcenia na tekście cudzym np. skraca, streszcza, rozbudowuje.
57. Odróżnia informacje o faktach od opinii.
58. Rzetelnie, z poszanowaniem praw autorskich korzysta z informacji.
59. Stosuje zasady higieny pracy umysłowej.
60. Gromadzi i porządkuje materiał

Samokształcenie

61. Projekty edukacyjne: samodzielnie zdobywa informacje, hierarchizuje je, porządkuje, współdziała w grupie, wykorzystuje narzędzia cyfrowe i technologie multimedialne, rozwija zainteresowania i uzdolnienia, uczestniczy w życiu kulturalnym i społecznym środowiska oraz regionu, pogłębia wiedzę przedmiotową i samodzielnie prezentuje efekty swojej pracy.
62. Wirtualne spacery: zdobywa samodzielnie informacje, hierarchizuje je, porządkuje, wykorzystuje narzędzia cyfrowe, rozwija zainteresowania i uzdolnienia, pogłębia wiedzę przedmiotową i samodzielnie prezentuje wyniki swojej pracy.
63. Infografiki: pogłębia wiedzę przedmiotową, rozwija nawyki systematycznego uczenia się.

OCENA DOBRY

Uczeń na ocenę dobrą w sytuacjach typowych z niewielkimi trudem, popełniając nieliczne błędy:

Kształcenie literackie i kulturowe

1. Rozpoznaje rodzaje literackie: epika, liryka, dramat; wymienia cechy charakterystyczne dla poszczególnych rodzajów.

2. Przypisuje utwór literacki do właściwego rodzaju literackiego
3. Rozróżnia gatunki epiki, liryki, dramatu w tym: pamiętnik, dramat, komedia, fraszka, hymn, sonet, satyra, pieśń, tren, przypowieść, ballada – i wymienia ich podstawowe cechy;
4. Zna treść lektur obowiązkowych i uzupełniających;
5. Omawia sposoby tworzenia legendy poetyckiej.
6. Wskazuje cechy fraszki jako gatunku lirycznego i omawia ich różnorodność , światopogląd Jana Kochanowskiego, określa wartości etyczne fraszek;
7. Pieśń, hymn- wyjaśnia cechy utworu, wyjaśnia funkcję środków poetyckich, którymi został opisany świat, określa i omawia adresata, określa wartości etyczne pieśni;
8. Tren jako gatunek liryczny : przedstawia i omawia bohaterów, określa środki poetyckiego obrazowania i ich funkcje, nazywa cechy gatunkowe.
9. Wskazuje elementy dramatu: akt, scena, tekst główny, tekst poboczny (didaskalia), monolog, dialog.
10. Omawia cechy dramatu i dramatu romantycznego.
11. Ocenia postępowanie postaci moralne przesłanie utworów.
12. Rozpoznaje w tekście literackim: symbol, aforyzm, alegorię, eufemizm, neologizm, zdrobnienie, uosobienie, zgrubienie i określa ich funkcje;
13. Określa w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną.
14. Określa wartości estetyczne poznawanych tekstów literackich.
15. Wyjaśnia na czym polega puenta, omawia jej funkcje w utworze, wskazuje sposoby heroizowania.. Określa znaczenia symboliczne w tekstach kultury.
16. Wykorzystuje w objaśnianiu sensów tekstów literackich elementy wiedzy i historii i kulturze.
17. Dokonuje interpretacji głosowej czytanych i wygłaszanych tekstów.
18. Nazywa elementy i interpretuje dzieła sztuki (obraz, grafika, rzeźba, fotografia).
19. Literatura faktu; omawia wartości ważne dla bohaterów, wyjaśnia znaczenia zawarte w tytułowej metaforze, np. „Ziele na kraterze”.
20. Wskazuje specyficzne cechy plakatu jako teksty kultury, omawia symboliczne sensory związane ze znakami plastycznymi.
21. Wskazuje rodzaje komizmu.
22. Omawia budowę wiersza.
23. Określa wartości estetyczne poznawanych tekstów kultury.
24. Wyszukuje i porządkuje potrzebne informacje.
25. Zna cechy liryki bezpośredniej.
26. Omawia sposób kreowania świata w utworze, dostrzega , np. idealizację, omawia zawartość treściową obrazów poetyckich
27. Omawia cechy utworów epickich.

Kształcenie językowe

28. Funkcjonalnie wykorzystuje w wypowiedziach osobowe formy czasownika.
29. Wykorzystuje wiedzę o wymianie głosek w tematach fleksyjnych.
30. Rozróżnia zdanie pojedyncze i zdanie złożone.
31. Rozróżnia typy zdań złożonych.
32. Rozpoznaje wyraz podstawowy i wyraz pochodny, rodzinę wyrazów, podstawę słowotwórczą, rdzeń i formant w wyrazach pochodnych; wskazuje funkcje

formantów w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym; rozumie realne i słowotwórcze znaczenie wyrazu.

33. Zna zasady tworzenia wyrazów złożonych, odróżnia ich typy.
34. Rozpoznaje imiesłowy, rozumie zasady ich tworzenia i odmiany, stosuje imiesłowowy równoważnik zdania i rozumie jego funkcje; przekształca go na zdanie złożone i odwrotnie;
35. Rozróżnia wypowiedzenia wielokrotnie złożone.
36. Odróżnia mowę zależną i niezależną, przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie.
37. Rozumie znaczenie homonimów.
38. Wyróżnia środowiskowe odmiany języka.
39. Wie, na czym polega grzeczność językowa i stosuje ją w wypowiedziach.
40. Wykorzystuje wiedzę o wymianie głosek w wyrazach pokrewnych oraz w tematach fleksyjnych wyrazów odmiennych.
41. Poprawnie przytacza cudze wypowiedzi, stosując odpowiednie znaki interpunkcyjne .
42. Funkcjonalnie wykorzystuje retoryczne środki językowe oraz rozumie ich oddziaływanie na odbiorcę.

Ortografia

43. Stosuje w praktyce wszystkie reguły ortograficzne .
44. Stosuje w praktyce regułę pisowni „nie” z imiesłowami oraz zasady interpunkcji dotyczące tej części mowy.
45. Poprawnie stosuje w zdaniach złożonych przecinek i średnik.

Komunikacja językowa

46. Omawia rolę nadawcy i odbiorcy w akcie komunikacji,
47. Rozpoznaje odmiany środowiskowe języka.
48. Rozpoznaje różnorodne intencje w komunikacie, rozpoznaje cele cudzej wypowiedzi, dobiera środki do wyrażania swoich celów.
49. Wyjaśnia , co to jest i jak może przebiegać interakcja między nadawcą i odbiorcą, wie na czym polega grzeczność językowa i świadomie stosuje jej zasady.
50. Omawia różnorodne sytuacje komunikacyjne , wyjaśnia ich wpływ na językowy kształt komunikatu.
51. Wie , czym różni się mowa zależna od niezależnej, dokonuje twórczych przekształceń mowy zależnej na niezależną i odwrotnie.

Formy wypowiedzi

52. Tworzy logiczną i uporządkowaną wypowiedź, stosując odpowiednią do danej formy gatunkowej kompozycję i układ graficzny; rozumnie role akapitów jako spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych.
53. Wykorzystuje znajomość zasad tworzenia tezy i hipotezy oraz argumentów przy tworzeniu rozprawki oraz innych tekstów argumentacyjnych.

54. Rozróżnia i wskazuje środki perswazji w tekstach reklamowych, określa ich funkcje.
55. Tworzy spójne wypowiedzi pisemne w następujących formach gatunkowych: recenzja, rozprawka, przemówienie, charakterystyka porównawcza, opis budowli.
56. Wykonuje przekształcenia na tekście cudzym np. skraca, streszcza, rozbudowuje.
57. Odróżnia informacje o faktach od opinii.
58. Rzetelnie, z poszanowaniem praw autorskich korzysta z informacji.
59. Stosuje zasady higieny pracy umysłowej .
60. Gromadzi i porządkuje materiał

Samokształcenie

61. Projekty edukacyjne: samodzielnie zdobywa informacje , hierarchizuje je, porządkuje , współdziała w grupie, wykorzystuje narzędzia cyfrowe i technologie multimedialne ,rozwija zainteresowania i uzdolnienia, uczestniczy w życiu kulturalnym i społecznym środowiska oraz regionu, pogłębia wiedzę przedmiotową i samodzielnie prezentuje efekty swojej pracy.
62. Wirtualne spacerzy: zdobywa samodzielnie informacje , hierarchizuje je, porządkuje, wykorzystuje narzędzia cyfrowe, rozwija zainteresowania i uzdolnienia, pogłębia wiedzę przedmiotową i samodzielnie prezentuje wyniki swojej pracy.
63. Infografiki: pogłębia wiedzę przedmiotową , rozwija nawyki systematycznego uczenia się.

OCENA DOSTATECZNA

Uczeń na ocenę dostateczną korzystając z dostępnych pomocy, mało spójnie, popełniając błędy:

Kształcenie literackie i kulturowe

1. Rozpoznaje rodzaje literackie: epika, liryka, dramat; wymienia cechy charakterystyczne dla poszczególnych rodzajów .

1. Przypisuje utwór literacki do właściwego rodzaju literackiego
2. Rozróżnia gatunki epiki, liryki, dramatu w tym: pamiętnik, dramat, komedia, fraszka, hymn, sonet, satyra, pieśń, tren, przypowieść, ballada – i wymienia ich podstawowe cechy;
3. Zna treść lektur obowiązkowych i uzupełniających;
4. Omawia sposoby tworzenia legendy poetyckiej.
5. Wskazuje cechy fraszki jako gatunku lirycznego i omawia ich różnorodność , światopogląd Jana Kochanowskiego, określa wartości etyczne fraszek;
6. Pieśń, hymn- wyjaśnia cechy utworu, wyjaśnia funkcję środków poetyckich, którymi został opisany świat, określa i omawia adresata, określa wartości etyczne pieśni;
7. Tren jako gatunek liryczny : przedstawia i omawia bohaterów, określa środki poetyckiego obrazowania i ich funkcje, nazywa cechy gatunkowe.
8. Wskazuje elementy dramatu: akt, scena, tekst główny, tekst poboczny (didaskalia), monolog, dialog.
9. Omawia cechy dramatu i dramatu romantycznego.

10. Ocenia postępowanie postaci moralne przesłanie utworów.
11. Rozpoznaje w tekście literackim: symbol, aforyzm, alegorię, eufemizm, neologizm, zdrobnienie, uosobienie, zgrubienie i określa ich funkcje;
12. Określa w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną.
13. Określa wartości estetyczne poznawanych tekstów literackich.
14. Wyjaśnia na czym polega puenta, omawia jej funkcje w utworze, wskazuje sposoby heroizowania.. Określa znaczenia symboliczne w tekstach kultury.
15. Wykorzystuje w objaśnianiu sensów tekstów literackich elementy wiedzy i historii i kulturze.
16. Dokonuje interpretacji głosowej czytanych i wygłaszanych tekstów.
17. Nazywa elementy i interpretuje dzieła sztuki (obraz, grafika, rzeźba, fotografia).
18. Literatura faktu; omawia wartości ważne dla bohaterów, wyjaśnia znaczenia zawarte w tytułowej metaforze, np. „Ziele na kraterze”.
19. Wskazuje specyficzne cechy plakatu jako teksty kultury, omawia symboliczne sensy związane ze znakami plastycznymi.
20. Wskazuje rodzaje komizmu.
21. Omawia budowę wiersza.
22. Określa wartości estetyczne poznawanych tekstów kultury.
23. Wyszukuje i porządkuje potrzebne informacje.
24. Zna cechy liryki bezpośredniej.
25. Omawia sposób kreowania świata w utworze, dostrzega , np. idealizację, omawia zawartość treściową obrazów poetyckich
26. Omawia cechy utworów epickich.

Kształcenie językowe

27. Funkcjonalnie wykorzystuje w wypowiedziach osobowe formy czasownika.
28. Wykorzystuje wiedzę o wymianie głosek w tematach fleksyjnych.
29. Rozróżnia zdanie pojedyncze i zdanie złożone.
30. Rozróżnia typy zdań złożonych.
31. Rozpoznaje wyraz podstawowy i wyraz pochodny, rodzinę wyrazów, podstawę słowotwórczą, rdzeń i formant w wyrazach pochodnych; wskazuje funkcje formantów w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym; rozumie realne i słowotwórcze znaczenie wyrazu.
32. Zna zasady tworzenia wyrazów złożonych, odróżnia ich typy.
33. Rozpoznaje imiesłowy, rozumie zasady ich tworzenia i odmiany, stosuje imiesłowowy równoważnik zdania i rozumie jego funkcje; przekształca go na zdanie złożone i odwrotnie;
34. Rozróżnia wypowiedzenia wielokrotnie złożone.
35. Odróżnia mowę zależną i niezależną, przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie.
36. Rozumie znaczenie homonimów.
37. Wyróżnia środowiskowe odmiany języka.
38. Wie, na czym polega grzeczność językowa i stosuje ją w wypowiedziach.
39. Wykorzystuje wiedzę o wymianie głosek w wyrazach pokrewnych oraz w tematach fleksyjnych wyrazów odmiennych.
40. Poprawnie przytacza cudze wypowiedzi, stosując odpowiednie znaki interpunkcyjne .

41. Funkcjonalnie wykorzystuje retoryczne środki językowe oraz rozumie ich oddziaływanie na odbiorcę.

Ortografia

42. Stosuje w praktyce wszystkie reguły ortograficzne .
 43. Stosuje w praktyce regułę pisowni „nie” z imiesłowami oraz zasady interpunkcji dotyczące tej części mowy.
 44. Poprawnie stosuje w zdaniach złożonych przecinek i średnik.

Komunikacja językowa

45. Omawia rolę nadawcy i odbiorcy w akcie komunikacji,
 46. Rozpoznaje odmiany środowiskowe języka.
 47. Rozpoznaje różnorodne intencje w komunikacie, rozpoznaje cele cudzej wypowiedzi, dobiera środki do wyrażania swoich celów.
 48. Wyjaśnia , co to jest i jak może przebiegać interakcja między nadawcą i odbiorcą, wie na czym polega grzeczność językowa i świadomie stosuje jej zasady.
 49. Omawia różnorodne sytuacje komunikacyjne , wyjaśnia ich wpływ na językowy kształt komunikatu.
 50. Wie , czym różni się mowa zależna od niezależnej, dokonuje twórczych przekształceń mowy zależnej na niezależną i odwrotnie.

Formy wypowiedzi

51. Tworzy logiczną i uporządkowaną wypowiedź, stosując odpowiednią do danej formy gatunkowej kompozycję i układ graficzny; rozumnie role akapitów jako spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych.
 52. Wykorzystuje znajomość zasad tworzenia tezy i hipotezy oraz argumentów przy tworzeniu rozprawki oraz innych tekstów argumentacyjnych.
 53. Rozróżnia i wskazuje środki perswazji w tekstach reklamowych, określa ich funkcje.
 54. Tworzy spójne wypowiedzi pisemne w następujących formach gatunkowych: recenzja, rozprawka, przemówienie, charakterystyka porównawcza, opis budowli.
 55. Wykonuje przekształcenia na tekście cudzym np. skraca, streszcza, rozbudowuje.
 56. Odróżnia informacje o faktach od opinii.
 57. Rzetelnie, z poszanowaniem praw autorskich korzysta z informacji.
 58. Stosuje zasady higieny pracy umysłowej .
 59. Gromadzi i porządkuje materiał

Samokształcenie

60. Projekty edukacyjne: samodzielnie zdobywa informacje , hierarchizuje je, porządkuje , współdziała w grupie, wykorzystuje narzędzia cyfrowe i technologie multimedialne ,rozwija zainteresowania i uzdolnienia, uczestniczy w życiu kulturalnym i społecznym środowiska oraz regionu, pogłębia wiedzę przedmiotową i samodzielnie prezentuje efekty swojej pracy.

61. Wirtualne spacerzy: zdobywa samodzielnie informacje , hierarchizuje je, porządkuje, wykorzystuje narzędzia cyfrowe, rozwija zainteresowania i uzdolnienia, pogłębia wiedzę przedmiotową i samodzielnie prezentuje wyniki swojej pracy.
62. Infografiki: pogłębia wiedzę przedmiotową , rozwija nawyki systematycznego uczenia się.

OCENA DOPUSZCZAJĄCA

Uczeń na ocenę dopuszczającą korzystając ze wskazanych pomocy, przy zadaniach o niewielkim stopniu trudności, w sposób niespójny, z błędami:

Kształcenie literackie i kulturowe

1. Rozpoznaje rodzaje literackie: epika, liryka, dramat; wymienia cechy charakterystyczne dla poszczególnych rodzajów .

1. Przypisuje utwór literacki do właściwego rodzaju literackiego
2. Rozróżnia gatunki epiki, liryki, dramatu w tym: pamiętnik, dramat, komedia, fraszka, hymn, sonet, satyra, pieśń, tren, przypowieść, ballada – i wymienia ich podstawowe cechy;
3. Zna treść lektur obowiązkowych i uzupełniających;
4. Omawia sposoby tworzenia legendy poetyckiej.
5. Wskazuje cechy fraszki jako gatunku lirycznego i omawia ich różnorodność , światopogląd Jana Kochanowskiego, określa wartości etyczne fraszek;
6. Pieśń, hymn- wyjaśnia cechy utworu, wyjaśnia funkcję środków poetyckich, którymi został opisany świat, określa i omawia adresata, określa wartości etyczne pieśni;
7. Tren jako gatunek liryczny : przedstawia i omawia bohaterów, określa środki poetyckiego obrazowania i ich funkcje, nazywa cechy gatunkowe.
8. Wskazuje elementy dramatu: akt, scena, tekst główny, tekst poboczny (didaskalia), monolog, dialog.
9. Omawia cechy dramatu i dramatu romantycznego.
10. Ocenia postępowanie postaci moralne przesłanie utworów.
11. Rozpoznaje w tekście literackim: symbol, aforyzm, alegorię, eufemizm, neologizm, zdrobnienie, uosobienie, zgrubienie i określa ich funkcje;
12. Określa w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną.
13. Określa wartości estetyczne poznawanych tekstów literackich.
14. Wyjaśnia na czym polega puenta, omawia jej funkcje w utworze, wskazuje sposoby heroizowania.. Określa znaczenia symboliczne w tekstach kultury.
15. Wykorzystuje w objaśnianiu sensów tekstów literackich elementy wiedzy i historii i kulturze.
16. Dokonuje interpretacji głosowej czytanych i wygłaszanych tekstów.
17. Nazywa elementy i interpretuje dzieła sztuki (obraz, grafika, rzeźba, fotografia).
18. Literatura faktu; omawia wartości ważne dla bohaterów, wyjaśnia znaczenia zawarte w tytułowej metaforze, np. „Ziele na kraterze”.
19. Wskazuje specyficzne cechy plakatu jako teksty kultury, omawia symboliczne sensy związane ze znakami plastycznymi.
20. Wskazuje rodzaje komizmu.
21. Omawia budowę wiersza.

22. Określa wartości estetyczne poznawanych tekstów kultury.
23. Wyszukuje i porządkuje potrzebne informacje.
24. Zna cechy liryki bezpośredniej.
25. Omawia sposób kreowania świata w utworze, dostrzega , np. idealizację, omawia zawartość treściową obrazów poetyckich
26. Omawia cechy utworów epickich.

Kształcenie językowe

27. Funkcjonalnie wykorzystuje w wypowiedziach osobowe formy czasownika.
28. Wykorzystuje wiedzę o wymianie głosek w tematach fleksyjnych.
29. Rozróżnia zdanie pojedyncze i zdanie złożone.
30. Rozróżnia typy zdań złożonych.
31. Rozpoznaje wyraz podstawowy i wyraz pochodny, rodzinę wyrazów, podstawę słowotwórczą, rdzeń i formant w wyrazach pochodnych; wskazuje funkcje formantów w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym; rozumie realne i słowotwórcze znaczenie wyrazu.
32. Zna zasady tworzenia wyrazów złożonych, odróżnia ich typy.
33. Rozpoznaje imiesłowowy, rozumie zasady ich tworzenia i odmiany, stosuje imiesłowowy równoważnik zdania i rozumie jego funkcje; przekształca go na zdanie złożone i odwrotnie;
34. Rozróżnia wypowiedzenia wielokrotnie złożone.
35. Odróżnia mowę zależną i niezależną, przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie.
36. Rozumie znaczenie homonimów.
37. Wyróżnia środowiskowe odmiany języka.
38. Wie, na czym polega grzeczność językowa i stosuje ją w wypowiedziach.
39. Wykorzystuje wiedzę o wymianie głosek w wyrazach pokrewnych oraz w tematach fleksyjnych wyrazów odmiennych.
40. Poprawnie przytacza cudze wypowiedzi, stosując odpowiednie znaki interpunkcyjne .
41. Funkcjonalnie wykorzystuje retoryczne środki językowe oraz rozumie ich oddziaływanie na odbiorcę.

Ortografia

42. Stosuje w praktyce wszystkie reguły ortograficzne .
43. Stosuje w praktyce regułę pisowni „nie” z imiesłowami oraz zasady interpunkcji dotyczące tej części mowy.
44. Poprawnie stosuje w zdaniach złożonych przecinek i średnik.

Komunikacja językowa

45. Omawia rolę nadawcy i odbiorcy w akcie komunikacji,
46. Rozpoznaje odmiany środowiskowe języka.
47. Rozpoznaje różnorodne intencje w komunikacie, rozpoznaje cele cudzej wypowiedzi, doбира środki do wyrażania swoich celów.

48. Wyjaśnia , co to jest i jak może przebiegać interakcja między nadawcą i odbiorcą, wie na czym polega grzeczność językowa i świadomie stosuje jej zasady.
49. Omawia różnorodne sytuacje komunikacyjne , wyjaśnia ich wpływ na językowy kształt komunikatu.
50. Wie , czym różni się mowa zależna od niezależnej, dokonuje twórczych przekształceń mowy zależnej na niezależną i odwrotnie.

Formy wypowiedzi

51. Tworzy logiczną i uporządkowaną wypowiedź, stosując odpowiednią do danej formy gatunkowej kompozycję i układ graficzny; rozumnie role akapitów jako spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych.
52. Wykorzystuje znajomość zasad tworzenia tezy i hipotezy oraz argumentów przy tworzeniu rozprawki oraz innych tekstów argumentacyjnych.
53. Rozróżnia i wskazuje środki perswazji w tekstach reklamowych, określa ich funkcje.
54. Tworzy spójne wypowiedzi pisemne w następujących formach gatunkowych: recenzja, rozprawka, przemówienie, charakterystyka porównawcza, opis budowli.
55. Wykonuje przekształcenia na tekście cudzym np. skraca, streszcza, rozbudowuje.
56. Odróżnia informacje o faktach od opinii.
57. Rzetelnie, z poszanowaniem praw autorskich korzysta z informacji.
58. Stosuje zasady higieny pracy umysłowej .
59. Gromadzi i porządkuje materiał

Samokształcenie

60. Projekty edukacyjne: samodzielnie zdobywa informacje , hierarchizuje je, porządkuje , współdziała w grupie, wykorzystuje narzędzia cyfrowe i technologie multimedialne ,rozwija zainteresowania i uzdolnienia, uczestniczy w życiu kulturalnym i społecznym środowiska oraz regionu, pogłębia wiedzę przedmiotową i samodzielnie prezentuje efekty swojej pracy.
61. Wirtualne spacery: zdobywa samodzielnie informacje , hierarchizuje je, porządkuje, wykorzystuje narzędzia cyfrowe, rozwija zainteresowania i uzdolnienia, pogłębia wiedzę przedmiotową i samodzielnie prezentuje wyniki swojej pracy.
62. Infografiki: pogłębia wiedzę przedmiotową , rozwija nawyki systematycznego uczenia się.